

Zalai Közlöny[\[1\]](#)

Nagykanizsa, 1901. május hó 11.-én xxxx. évfolyam 19. szám

H Í R E K

— **Barnum és Bailey**

Hallottuk már a csalóányt dalolni és csörömpölni a rabláncokat, de olyan pokoli reklámot, mint Barnum es Bailey e napokban kifejtett a mi városunkban, még nem láttunk és Isten csodája, hogy áll még a város. A város fiatalsága alig volt képes betelni a sok szép, színes falragasz nézésével. Barnum és Bailey szabad reklámkirályok, alaposan felverték a nagykanizsaiak közönyét. Bizonyára áhítattal fogunk zarándokolni a látványosságokhoz, miket az amerikaiak ígérnek.

*

— **Barnum bohócai.**

Amint Bailey J. A. úr a Barnum és Bailey a föld legnagyobb látványosságának igazgatója észreveszi, hogy a közönség egészben vagy részben bizonyos irányú újdonságokat kíván, úgy azokat rövid időn belül műsorába felveszi, es ezen előzékenység biztosítja a látványosságnak nagy sikerét. Ezen oknál fogva látjuk ama bohócokat is, a kik képesek nagy apáinkat nevetésre bírni es a bárminemű szomorú, komor hangulatot elfelejteni. A valódi Shakespeare-féle élcelő újból megjelent a közönség előtt meghajolva azt kiáltja: „újból megjelentünk” ; vagy pedig kérdezi „van nagysádnak még valami óhaja?” feltűnően észrevenni a régi es új irányú bohócot, az utóbbiak nagy számmal vannak képviselve, közöttük sok a női bohóc is es valóban tömördek sikerült élceikkel es tréfáikkal a régi irányúaktól nagyon különbözőek.

3 lovarda, 2 színpad, 1 versenypálya szukaeges, hogy az új látványosságot feltüntesse, miben mindenféle foglaltatik; — a lovászat es trapéz művészet szép mutatványai, akrobaták, tornászok es sok más művész előadása. Tizenhat champion lovász művészkedik nyeretlen lovakon. Az egyéb ez idei különlegességekből kiemelendő a 70 idomított ló egyszeri elővezettetése, úgyszintén más gyakorlott es idomított állatok előadásai. Az állatsereglet sátorban látható az elő emberi furcsaságok óriások es liliputanusok kiállítása, úgy szintén a természeti ellenességek gyűjteménye, a szemfényvesztők, bűvészek, es a különleges zenészek előadásai. Az egész látványosság, mely május 27 en ide érkezik es határozottan mondható, hogy ehhez hasonló a föld kerekészen nem található. 50 év óta ezen látványosság az amerikaiak büszkeségét képezi es mint minden a mi ezen országból ered, túlszárnyalja az ó-világ legmesszebbmenő követelményeit is.

*

[fél oldalas hirdetés][\[2\]](#)

NAGYKANIZSA CSAK EGY NAP .

HETFŐN MÁJUS 27.

BARNUM & BAILEY. A VILÁG LEGNAGYOBB LÁTVÁNYOSSÁGA.

Ó r i a s i

A M E R I K A I M U L A T O H E L Y

50 év óta A m e r i k a büszkesége.

JELENLEG A CONTINENSEN KÖRUTAZÁST TESZ

67 ó r i á s i s a j á t külön e célra épített vasúti kocsijával, mely

4 teljes vonatot képez. A teljes 'Ensemble' 12 hatalmas

sátor pavilonban lesz kiállítva, melyeknek legnagyobbika

k ö r ü l b e l ü l 1 2 . 0 0 0 kényelmes ülőhelyet foglal magában.

Naponta 2 előadás. délután 2 és este ½ 8 órakor. A megnyitás

½ órával az előadás előtt történik, hogy a nagy közönségnek

a l k a l m a legyen az élő csodaembereket, a h á r o m elefánt csordát

és a kettős állatseregletet megtekinteni.

[kép]

S z á m t a l a n , ö s s z e h a s o n l i t h a t a t l a n és u t á n o z h a t a t l a n , vakmerő, félelmet nem ismerő m u t a t v á n y . A fellepő művészeknek mindegy i k e mester a m a g a s z a k m á j b a n . M i n d e n művészt egy csillag.

Az a r é n a b a n b e m u t a t o t t m u t a t v á n y o k mindegyik egy-egy meglepetést képez. M i n d e n v a l ó b a n egészen új, tökéletes és e d d i g

még sohasem lett bemutatva.

Emberi elme által elgondolható leghatalmasabb és legnagyobb

l á t v á n y o s s á g . 3 nagy lovas m u t a t v á n y b e m u t a t á s á r a szolgáló „ M a n e g e ' - b a n , 2. h a t a l m a s színpaddal és egy majdnem mérhe t e t l e n hosszúságú futó pálya val, 3 óriási terjedelmű légtornászati térséggel, egy egész állatsereglet, idomított vadállatokkal.

M i n d e n f é l e fajta versenyfuttatás, e r ő m ű v é s z e t i mutatványok,

l é g m ű v é s z e t, a földön és levegőben való tornaművészet bemutatása és új meglepetések.

A b a j n o k o k erejének megfeszítő igyekezete az ügyesség által e l é r t recordok megdöntésére.

70 gyönyörű lónak egy 'Manege'-ban való elővezetése.

400 kitüntetett lónak kiállítása. 3 csorda legkitűnőbbben idomított elefántnak, 3 porondon egyidőben való elővezetése. 20 nemzetközi némajátékos bohóc.

Egy igazi világkiállítás modern látnivalókkal Czirkusz Hippodrom.

Állatsereglet. Idomított állatok kiállítása.

1000 férfi a s s z o n y s ló.

[kép]

T ö r p é k , t e t o v á l t a k , k a r d n y e l ő k , egy hölgy hosszú hajjal s teljes, k ö r s z a k á l l a l , egy k u t y a f e j ű gyermek, kéz n é l k ü l i emberek, jonglőrök, 1 0 0 0 eredeti k ü l ö n ö s d o l g é s c s o d á l a t r a méltó előadások. Egy m a j d n e m v é g n é l k ü l i sorozata a l e g ú j j a b b p r o d u k c z i ó k n a k , merész félelmet megvető m u t a t v á n y o k , melyek eddig sehol sem voltak láth a t ó k s melyek most legelőször lesznek a közönségnek bemutatva.

Helyárak az ülések fekvése szerint :

Belépés ülő-helylyel 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill.,

zártszék 4 kor., fenntartott-hely

5 kor., páholy-szék 6 kor.

[kép]

A helyek mind számozva vannak az 1 kor. 20 fill., és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével. A j e g y e k megnyitáskor a b e j á r ó n á l k a p h a t ó k . 10 éven a l u l i gyermekek az összes helyeken kivéve

az 1 kor. 20 fill. helyen a felét fizetik, elővétel csakis az 5 és 6 kor. helyre, az előadás n a p j á n . , a jegye l á r ú s í t ó n á l , szintén k a p h a t ó k : Fischel Fülöp könyvkereskedésében Kazinczy-utca 1.

EGY BELÉPŐ - JEGY, AZ ÖSSZES HIRDETETT LÁTNIVALÓKHOZ ÉS EGY ÜLŐ - HELYRE ÉRVÉNYES

ELŐADÁSOK SZOMBATHELYEN MÁJUS 26-án. ZÁGRÁBBAN MÁJUS 28. és

29-én

Szezonképek.

— Barnum.

Az egész város tele van a Barnum és Bailey cég hirdetéseivel. Színes képek vannak az üzletek kirakataiban, az egyik a négy vonatot ábrázolja, a másikon japáni légtornászok, a harmadikon a sátorváros a negyediken az elefántcsorda látható, szóval mindenütt más-más kép bilincsel le bennünket, Ha a nagykanizsai sörgyár hazánk minden városában úgy hirdette magát, mint a Barnum és Bailey cég, a részvények értéke csakhamar nagyobb lenne névértéknél. A közönség türelmetlenül várja a mulatóhely megérkezését, mindenki kíváncsi a csodadolgokra és a képzeletet fölülmúló mutatványokra. Bizonyára megkedveli városukat Bailey úr és szerződöttetni fogja városunk rendezőjét Halvax István urat, ki sült halat nyomat névjegyére tekintve) azon nemes vért, mely az ő ereiben csergedez és a melynek hatása alatt kiváló ízlést tanúsít a nemzetközi divatos öltözködés iránt, remélhetjük, hogy ő világhírűvé tesz bennünket. Piris vagy Gigerli Lajos úr élő burgonyaszeszszázán, általánosan ismert rímkovács, ha Bailey úr szolgálatába kerül, felkelti a művelt világ csodálatát, az ő nevét fogják suttogni a yankee kisasszonyok, elragadtatva emlegetik a híres költőt és szerelmi dalait énekelni fogják mindenütt, különösen Ausztráliában. A férfiak kővé merednek, ha hozzáfog a szeszipar pártolásához, ők ketten fogják megszerezni a dicsőséget számunkra, t. i. Amerikában. Megtudják, hogy Európában, Magyarországnak egyik városa az a Nagykanizsa, mely e két nevezetes férfiú bölcsőjét ringatta. Ők kelten fogják megszerezni a babért homlokunkra, a világhírt számunkra, mire sem a közönség, sem a képviselőtestület, sem a gyógyszer és kávéház lovagok, sem pedig ezek ellenlábasai eddig nem voltak képesek. •

H Í R E K

— Gare aux voleurs![\[3\]](#)

A Barnum és Bailey cirkuszt minden városban a nemzetközi zsebtolvajok is elkísérik. Ezek az urak szeretnek a legsötétebb Afrikában turkálni, az arany és gyémánt hazájában. Miért is felhívjuk a közönséget, hogy vigyázzon Afrikára meg őrizkedjék a zsebtolvajoktól.

*

Zalai Közlöny

Nagykanizsa, 1901. május hó 19.-én xxxx. évfolyam 20. szám

[a már korábban közölt fél oldalas hirdetés]

*

Zalai Közlöny

Nagykanizsa, 1901. május hó 25.-én xxxx. évfolyam 21. szám

Szezonképek

— Barnum.

Kanizsán Barnum lesz az idén a pünkösdi király. Amint a jelekből kivehető, hódolatát be fogja mutatni neki városuk egész vidéke. Pünkösd hétfőjén mi vagyunk három vármegyének a Jeruzsálemje, mert zarándokolni fog hozzánk hétmérföldről is a csodára éhes emberiség (A hasonlat egyébiránt nemcsak ebben a vonatkozásban talál.) Most folynak az írásbeli érettségik. A magyar nyelv tanár urainak ajánljuk ezt a helyi érdekű, tanulságos themát: Barnum & Bailey, amerikai komédiás cég hatása Nagykanizsa idegen-forgalmára s közgazdaságára.

A vendéglősöknek is tanácsolunk valamit. Szaporítsák a szobák számát, duplázzák meg a felszolgáló személyzetet a vidéki emberek és a jászolokat a vidéki lovak számára, mert jó a sáskajárást nem készületlenül fogadni. A nép tolongani fog. Jobban, mint a kiskanizsaiak

szoktak tolongani vasárnap délelőttönkint a városház előtt tele köpködvén az aszfaltot nem Eau de Cologne-al szagosított szájuk ptyalin tartalmú folyadékával. Az utcán rémes jelenetek játszódnak le. Összenyomott gyermekek, ájuldozó öregasszonyok, kétségbeesetten kiabáló anyák, brutálisan tolakodó, ordító férfiak és pipáló rendőrök tarka képe fog elénk tárulni. A rendőrökről emlékezvén sajnálni tudom őket A rendőrök és a portások a világ legszerencsétlenebb teremtsései. Mindig arra vigyáznak, amiben nekik nincs részük és mikor mindenki mulatni megy csak ők nem, akkor nekik arra kell ügyelni, hogy az a nélkülok mulató mindenki jól mulasson. Ők a legönzvetlenebb emberek. Krisztus töviseit András bácsi örökölte. De neki ebből sincs koronája, mert igen távol áll attól, hogy imádják Így András bácsiék nem fogják meglátni az amerikai csodákat, melyek akkora ribilliót csinálnak, a mi Kanizsánkban, mintha itt találkoznék újra a bárom király, hogy megkösse a szent ligát. Így Barnum.

HÍREK

— A teljes Barnum.

Azon hírrel szemben, hogy a Barnum és Bailey-féle nagy látványosságnak csak egy töredéke látogat el hozzánk, nevezett vállalat intézőségétől a következő helyreigazítást vettük: mindeme híresztelés minden alapot nélkülöz, s annak eredete csakis tudatlanságra vagy rosszakaratra vezethető vissza. A társulat saját kocsijaival, egész terjedelmében, ép úgy mint Hamburg, Berlin Lipcse, Drezda, Köln, München, Bécs, Budapest és a continens nagyobb városaiba, érkezik ide. Itt ugyanazon nagy sátor, ugyanazon gyönyörű példányokban gazdag állatsereglet és elefántcsorda, rendkívül értékes lóanyag lesz látható; a változatos gazdag műsorban és a régi classicus versenyekben egy és ugyanazon művészi személyzet fog részt venni. Ezen hatalmas látványosság még sohasem osztatott fel, és nem is fog sohasem felosztatni, mindenüvé ahova csak kerül, teljes nagyságában mutatkozik be. A kisebb városokban rövidebb, a nagyobbakban pedig hosszabb ideig tartózkodik A tartózkodási idő a városok lakóságának nagysága szerint egy nap és 2 vagy több hét között váltakozik; minden esetben azonban az egész társulat jön el, és tekintet nélkül arra, vajjon egy napig avagy 2 vagy több hétig

időzik az esetleges városban, műsor teljességében adatik elő. Ez a valódi tényállás, a melynek igaz voltáról mindenki könnyen meggyőződhetik, ha a vasútnál megtudakolja, hogy az eddig meglátogatott helységekben hány vasúti kocsival érkezett meg a látványosság, továbbá bizonyítja azon körülmény is, hogy az államvasutakkal megkötött egyezmény értelmében a társulat 4 különvonattal utazik. Barnum és Bailey itt május hó 27-én tartja meg előadásait. E célból saját e célra épített 67 darabból álló 4 különvonatával 5 órakor reggel érkezik ide.

Zalai Közlöny

Nagykanizsa, 1901. június hó 1.-én xxxx. évfolyam 22. szám

S z e z o n k é p e k

-Barnum és Bailey.

Hiába ábrándozunk mi Kanizsa városában színházról, templomról, új gimnáziumról, ipariskoláról, mikor senki, sőt még az idő sem szeret bennünket. Május első felétől fogva mindennap láttunk egy-egy felhőt elvonulni, de esőt egyik sem hozott számunkra. A por már oly sűrű volt, mint a köd Londonban s éppen Pünkösöd vasárnap eredt meg s elmosta soknak tervezett kirándulását és azzal az aggodalommal gyötört bennünket hogy a Barnum és Bailey féle mulatóhely nem tarthatja meg előadását. Az aggodalom felesleges volt, mert 27-ér kora reggel megérkezett a négy vonat. Az első egy óra felé érkezett meg a többi egy félóra vagy másfél órányi időközben érkezett az első után. A kirakodás, melynek hála Isten a szép idő kedvezett érdekes volt, a közönség ellepte a vasúti raktárak környékét, Csengery és Kisfaludy-utcákat, a gyakorlótéren pedig türelmetlenül várakozott egy csomó Teleki-utcai lakos. Alig hogy az első és második vonat kocsijai a gyakorlótérre értek, varázsütésre épült föl a sátorváros, mire a harmadik vonat megérkezett, akkorra már nemcsak, hogy felépült a konyhasátor, hanem az egész személyzetnek már meg volt terítve. Hét órakor már minden sátor készen volt, csupán a cirkuszsátor ülőhelyeit csinálták. Érdekes látvány volt, mikor öt-öt ember vert le egy vascöveket. Egymástán ütötte kalapáccsal egész nótákat kivertek a vason, úgy, hogy füstölgött a rúd. Faltámogató uraink bámulták a serényen dolgozó amerikaiakat, kik szemük láttára oly dolgot végeztek el néhány óra alatt, melyhez nekik két hét is kellene. Teljes csendben minden beszéd nélkül végezte mindegyik kötelességét, nem hívta segítségül egyik sem a mennybéli szenteket, holott a mi napszamosaink csekély munkánál is sűrűn emlegetik Isten, Krisztus, Mária, Szent Péter, Szent József neveit, és nyögnek egy zsámoly felemelésénél. mintha oroszlánok lennének és a másvilágba való elmenetel előtt vennének búcsút ettől az árnyékvilágtól. Egy zongoraszállítás nálunk nagyobb zajt csinál, mint Barnum és Bailey tizenkét sátorának felállítása, elrendezése a kocsik kikapcsolása és a húszezer ember számára való ülőhelyek elkészítése.

Városunk igazán hálával tartozik a Barnum és Bailey cégnek, mert fölfödözött bennünket, és megjelenésével idecsődítette három vármegye közönségét, mi századok óta most történik először.

A sátor felállításánál tüntették ki magukat a mi jószágos Andrásaink. Jobban bámultak mind a közönség, a nép át is tört a kordonon, de a rend éber őrei ezt nem vették észre, minek egyszerű oka az, hogy tudományszomjas lelkük mélyen elmerült az eléjük táruló látványosságba és erős megfigyelő tehetségük nem engedte magát egykönnyen minden

csékélység által megtartatni. A délutáni előadás sikerét előmozdította a szép idő. Az esti előadás az eső miatt kevésbé volt látogatott. Az esti előadás alkalmával meglepte a közönséget az, hogy mikor előadásra ment az összes sátorok érintetlenül állottak, és mikor kijött, az összes sátorok és az egész állatsereglet eltűntek. Az előadás vége után másfél órával már a játéksátor is eltűnt, s a ragyogó villanyvilágítást felváltotta az ismeretes kanizsai sötétség, melyet, ha zsákba lehetne dugni, a vállalat bizonyára mint természetfölötti ritkaságot elvitte volna magával.

Bum, bum, Barnum!

J ö t t e k, l á t t a t t a k és g y ő z t e k. Ennyi ember csak követválasztáskor szokott Kanizsára gyűlni és ennyi pénz is csak ilyen főbenjáró alkalomkor szokott itt megfordulni. A közönségre nem lehetett ráismerni. Az a nagy, indolens tömeg, mozgott, hömpölygött ki-ki a „katonarétre”, ahol Barnum fölütötte egynapos pümkösdí királyságát. A vonatok öntötték az idegenek légióit, fiákerek, magánfogatok, úri bricskák, parasztszekerek, mind-mind a sátortábor felé hordták a szenzációszomjas „isteni népet”. Nemcsak a halálban, de a kíváncsiságban is egyformák vagyunk mi, halandó teremtmények, a különbség csak a páholy és karzat közötti árban nyilvánul. Valóságos Barnum fanatizmus fogta el Kanizsát, meg Zala, Somogy körül fekvő vidékeit. Lesz is mit mesélni künn az úrilakban meg a földművestanyán erről az istencsudáról.

De hát kezdjük előlről!

Pirkadó hajnalkor indult meg a vasútnál a kiszállítási munkája. Négy hatalmas külön vonat öntötte ki csodálatos tartalmát és a kora reggel dacára százszámra bámulta a jó nép Amerika és a többi világrész csudáit. Ott kerültek ki a külön vonatból az elefántok és mind a harmincan szépen glédába álltak, várva a bevonulást. Lovak sokadalma. szolgák tömege és mindenféle egyenes — görbe teremtés szállt ki, akárcsak a bibliai Noé bárkája jött volna ide közibénk. Hatalmas vérbeli igáslovak vonták utcaszámra a kocsikat, ketreceket, melyekből kísérteties bűgös, dörmögés jelezte a négy- és több lábú fenevadak jó, vagy rossz kedvét.

Mesébe illő gyorsasággal épült föl a fürge Barnum rabszolgák kezei alatt a roppant sátortábor. (Ezeket kellene a kaszárnya — s egyéb középítkezésekre kikölcsönözni!) Minden egyes ember meg állat tudja a maga helyét, hasznát. Már ez a kísérteties gyorsaság is imponáló! Nem is győzték eléggé bámulni az összesereglett földiek, kiknél különben minden vizeslajt meg a tagbaszakadt igáslovak szájtató bámolat tárgyát képezték. 11 óra tájban már bejárt a közönség az egye a sátrakba.

Közben a város képe egyre tarkább, változatosabb lett. A reklámképek köré áhítatos sokadalom gyűlt, mely ezeket a cifra rajzolatokat ízelítőül vette be a délután tapasztalandókra. A jegyelárúsító-helyen úgy törték magukat benn- és künnszülöttek a „legjobb” helyekért, mint éhezők a friss kenyérért. Szinte megfájdult az ember szíve, mikor látta, hogy milyen áldozatkész a mi közönségünk, ha a reklám elbódítja a fejét. Mesés summákról rebesgettek, hogy mennyit rak zsebre az amerikai reklámkirály!

Az Akadémia képtárában van egy festmény, melynek ilyen biztató címe van: mit lehet minden pénzért látni! Ha valamely modern képírónak észébe jutna Barnum látványosságait egy hármasképben bemutatni, milyen szegényes hatást tudna ő elérni!

Hallottuk ezt a mondást: Barnum hasonlít egy nagy cirkuszhoz. Nem, Barnum hasonlít öt nagy, de kitűnő cirkuszhoz. Vannak olyan mutatványai, mik cirkuszban is láthatók, de vannak viszont olyanok, melyek a lóversenytér mutatványaival, vagy a régi római quadrigium versenyeivel is kiállják a sort. A legtöbb mutatvány érdekelte a közönséget, sok mutatvány bámulatba ejtett, a fiatalság pedig éppen a mesevilág alakjait látta piros Pünkösöd másodnapján.

*

H Í R E K

— Tűz. Múlt hó 31-én éjjel a Rákócy-utca egy pajtája kigyulladt. A csekély tűznek óriási nézőközönsége volt. Óh Dobó! Ah Barnum!

[1] <http://www.halisnagykanizsa.bibl.hu/zalaikozlony/main.htm>

[2] Ahogy az a turné érintett városainak helyi újságjaiban (Zalai Közlöny, Debreczen-Nagyvárad Értésítő, Vasárnapi Újság stb.), egységes szöveggel, (a cirkusz sajtósainak szerkesztésében és nyomtatásában), az aktualitások figyelembe vételével jelenik meg itt is.

[3] Óvakodj a tolvajoktól!